

باسمه تعالی

طرح برگزاری همایش علمی

«سلامت معنوی اسلامی، آموزش و پرورش و رسانه»

(نهمین همایش سالانه گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان علوم پزشکی ج.ا.ا)

ویراست چهارم

مقدمه:

سلامت معنوی، طبق مصوبه اجلاس سالیانه سازمان جهانی بهداشت در سال ۱۳۶۲ (ه.ش) به عنوان چهارمین بُعد سلامت (علاوه بر سلامت جسمی، روانی و اجتماعی) شناخته شد. بسیاری از کشورها به این بعد از ابعاد سلامت، توجه کرده و آن را در عرصه‌های آموزش، پژوهش و مراقبت‌ها و خدمات بهداشتی - درمانی وارد نموده‌اند.

در کشورهای غربی، برخی معنویت را بالاتر از دین می‌دانند و پاره‌ای آن را پایین‌تر از دین تلقی می‌کنند و عده‌ای هم آن را مرتبط با اعتقادات مذهبی می‌دانند. عده‌ای از محققان غربی، سلامت معنوی را با سلامت دینی به‌نحوی همسان می‌انگارند و معتقدند متعالی‌ترین شکل معنویت، با دین هم‌پوشانی دارد. اینان معتقدند معنویت بدون مذهب، به احتمال زیاد به انحراف کشیده می‌شود. اما به‌رحال آنچه در نوشته‌های غربیان غلبه دارد، با معنویت اخروی ارتباطی نداشته و بیشتر شامل معنویت دنیوی و سکولار است که در روزگار ما رواج فراوان یافته است.

در کشور ما، این بُعد مهم از ابعاد سلامت، تاکنون چندان‌که شایسته و بایسته است مورد التفات و توجه جدی و دقیق قرار نگرفته است. متأسفانه آنچه اکنون مشاهده می‌شود، اثرپذیری برخی استادان و پژوهشگران از ادبیات سلامت معنوی در غرب است که نسبتی با "سلامت معنوی اسلامی" ندارد. این در حالی است که بعد معنویت، از منظر دین مبین اسلام، عمیق‌ترین بعد از ابعاد سلامت بوده و بر دیگر ابعاد سلامت، بیش‌ترین و عمیق‌ترین تأثیرات را دارد. سلامت معنوی اسلامی، وضعیتی است که در آن بینش، گرایش و کنش فردی، خانوادگی و اجتماعی انسان در راستای قرب و رضای الهی قرار گیرد.

تردیدی نیست که "آموزش و پرورش" (در سطوح مختلف: پیش‌دبستانی، دبستان و متوسطه)، نقش کاملاً محوری در ترویج، توسعه و تعمیق سلامت معنوی کودکان، نوجوانان و جوانان دارد. پس از خانواده و بستگان، مدرسه

در واقع نخستین اجتماعی است که کودک با آن مواجه می‌شود و این مواجهه ممکن است تا دانشگاه و حوزه تداوم یابد. اگر مربیان، معلمان و نیز متعلمان و همچنین کتب درسی و کمک‌درسی و محیط آموزشی، از سلامت معنوی اسلامی برخوردار باشند، می‌توان توقع تحقق جامعه‌ای "معنوی" به معنای دقیق کلمه را داشت.

از سوی دیگر، "رسانه" و خاصه "فضای مجازی" (بمثابه بستر امروزی و پیشرفته‌ای که خود تبدیل به قوی‌ترین نوع رسانه شده است)، ذهن و فکر مردم، بویژه کودکان و نوجوانان را به گونه‌ای فراینده به خود مشغول داشته، عملاً بدل به مهمترین منبع یادگیری آنان شده است. اما واقعیت این است که رسانه و فضای مجازی، امروزه با آسیب‌های جدی مواجه است که دو مورد از مهمترین آنها، مسئله خلاء یا حداقل ضعف جدی "معنویت" و "اخلاق" است که بنحو روزافزون به مخاطره افتاده و می‌افتد.

کاملاً لازم است برای برخورداری کودکان، نوجوانان و جوانان از سلامت معنوی اسلامی، هرچه بیش‌تر و دقیق‌تر، به مسئله آموزش و پرورش و مقوله رسانه و فضای مجازی پرداخت و ظرفیت این دو را در تحقق و تقویت سلامت معنوی اسلامی جامعه مورد بررسی و واکاوی قرار داد.

بر اساس نکات پیشگفته، فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران با محوریت «گروه سلامت معنوی اسلامی» به منظور گفتمان‌سازی سلامت معنوی اسلامی در کشور و در راستای رویه برگزاری همایش‌های علمی سالانه خود، درصدد تدارک نهمین همایش علمی در سطح ملی و با مشارکت نهادهای علمی، پژوهشی و فرهنگی کشور، با عنوان «سلامت معنوی اسلامی، آموزش و پرورش و رسانه» برآمد.

اهداف همایش:

۱. آشنایی با سلامت معنوی اسلامی و ارتباط آن با دیگر ابعاد سلامت
۲. آسیب‌شناسی و استفاده از ظرفیت نظام آموزش و پرورش کشور در جهت رشد و نهادینه‌سازی معنویت و اخلاق اسلامی
۳. آسیب‌شناسی و تعیین راهکارهای تقویت معنویت و اخلاق اسلامی در رسانه، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی

دستگاه برگزارکننده:

- فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران (با محوریت گروه سلامت معنوی اسلامی)

دستگاه‌های همکار:

۱. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲. وزارت آموزش و پرورش
۳. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
۴. دانشگاه فرهنگیان
۵. سازمان صدا و سیما
۶. شورای عالی فضای مجازی
۷. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بقیه الله (عج)
۸. بسیج جامعه پزشکی
۹. مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
۱۰. پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
۱۱. مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)
۱۲. نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
۱۳. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
۱۴. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
۱۵. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قم
۱۶. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
۱۷. دانشگاه تهران
۱۸. دانشگاه علامه طباطبائی (ره)

محورهای اصلی همایش (عناوین میزگردهای تخصصی):

۱. چیستی، مبانی و شاخص‌های سلامت معنوی اسلامی و ارتباط آن با دیگر ابعاد سلامت

۲. روش‌شناسی سلامت معنوی اسلامی از جهت «مطالعه و پژوهش» و «تعلیم و تربیت»
۳. نقش نهاد خانواده در تحول و ارتقاء سلامت معنوی اسلامی
(با تأکید بر ازدواج مطلوب، فرزندپروری، الگو بودن والدین، بازی، قصه، کتاب، ادبیات و هنر)
۴. آسیب‌شناسی نظام آموزش و پرورش کشور از جهت سلامت معنوی اسلامی
(از مهدکودک و پیش‌دبستانی تا دبیرستان)
۵. راهکارهای نهادینه‌سازی سلامت معنوی اسلامی در نظام آموزش و پرورش کشور
(نقش آموزگار، دانش‌آموز، کادر آموزشی، کتب درسی و کمک‌درسی، والدین و برنامه‌ریزان)
۶. استفاده از ظرفیت محیط‌های علمی و دانشگاهی و ارائه مراقبت‌ها و خدمات سلامت برای رشد و ارتقاء سلامت معنوی اسلامی
۷. نقش رسانه، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در سبک زندگی اسلامی
(میزگرد دانشجویی)
۸. آسیب‌شناسی و راهکارهای تقویت و نهادینه‌سازی سلامت معنوی اسلامی در رسانه، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی
(میزگرد دانشجویی)

تذکر:

- برنامه میزگردهای دانشجویی در اسرع وقت از سوی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بقیه‌الله(عج)، ارائه و نهایی خواهد شد.

ارکان همایش:

۱. رئیس: دکتر سیدعلیرضا مرندی رئیس فرهنگستان علوم پزشکی ج.ا.ا.
۲. دبیر علمی: دکتر حسن ابوالقاسمی رئیس گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان علوم پزشکی (با همکاری دکتر مهدی عباس‌زاده معاون پژوهشی و آموزشی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی)
۳. کمیته علمی: نمایندگان دستگاه‌های برگزارکننده و مشارکت‌کننده (به عنوان اعضای حقوقی)، به علاوه چند استاد متخصص در سلامت معنوی اسلامی (به عنوان اعضای حقیقی)
۴. دبیر اجرایی: دکتر سیاوش لاجوردی کارشناس گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان علوم پزشکی
۵. مدیران میزگردهای علمی همایش

مخاطبان همایش:

دانش‌آموزان، آموزگاران، اولیا و مربیان، مدیران وزارت آموزش و پرورش و دانشگاه فرهنگیان، دانشجویان، طلاب، استادان دانشگاه و حوزه، و کنشگران رسانه و فضای مجازی و سایر علاقمندان

مکان و زمان همایش:

۱. مکان: شهر مقدس قم / سالن اجتماعات غدیر دفتر تبلیغات اسلامی
۲. زمان: چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه، مورخ ۳ و ۴ و ۵ بهمن ۱۴۰۳ / از ساعت ۸ تا ۱۷

تسهیلات محل برگزاری همایش:

۱. برگزاری همایش به نحو حضوری (فیزیکی) است. با این حال، امکان ارتباط مخاطبان همایش به نحو مجازی و برخط نیز فراهم خواهد بود.
۲. استفاده از تجهیزات کیفی دیداری و شنیداری، مانند نمایشگر یا ویدئو پروژکتور، به طوری که صوت و تصویر به شکل مطلوب عرضه شود، مورد تأکید است.
۳. ارائه مقالات پذیرفته‌شده در خارج از میزگردهای تخصصی، به صورت "پوستر" (در صفحه نمایشگر) انجام می‌شود.
۴. مناسب است مباحث همایش در قالب پاور پوینت ارائه شود تا تأثیر دیداری لازم را داشته باشد و در حافظه حاضران در همایش بنشیند.
۵. امکان ثبت و ضبط و یادداشت‌برداری از مطالب توسط حاضران در همایش به شکلی که حین و بعد از همایش، امکان طرح پرسش یا یادآوری مطالب فراهم باشد، ضروری است.

نکاتی در راستای اثربخشی همایش:

۱. مکاتبه رسمی فرهنگستان علوم پزشکی، با دستگاه‌های مشارکت‌کننده و همکار، به منظور تبیین اهمیت همایش و ضرورت معرفی نمایندگان دستگاه‌ها و برگزاری جلسه مشترک، به منظور تعیین محورهای همکاری دستگاه‌ها با همایش

۲. مکاتبه رسمی وزارتخانه‌های ذیربط و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، با بخش‌های تابعه خود، به منظور توجیه همایش و اهمیت حضور و مشارکت استادان و دانشجویان در آن
۳. برگزاری جلسه مقدماتی هیأت رئیسه فرهنگستان با نمایندگان دستگاه‌های مشارکت‌کننده بمنظور رایزنی و هماهنگی امور همایش
۴. طراحی سایت ویژه همایش، جهت معرفی و ثبت مشخصات نویسندگان، چکیده‌ها و اصل مقالات
۵. ثبت همایش در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، سیویلیکا و ...
۶. بهره‌گیری از استادان فاضل و آشنا با مقوله سلامت معنوی اسلامی در حوزه و دانشگاه در میزگردهای تخصصی
۷. ارائه مطالب هدفمند و قابل جمع‌بندی مطلوب به شیوه ساده و قابل فهم مخاطبان عادی و اجتناب از کلی‌گویی و پیچیده‌سازی مطالب
۸. تهیه «چکیده مبسوط» (حاوی: زمینه و هدف، روش، یافته‌ها و نتیجه‌گیری) توسط ارائه‌دهندگان مقالات و تجمیع و چاپ آنها در قالب یک کتابچه و توزیع آن در همایش
۹. مستندسازی چکیده‌ها و اصل مقالات، و انتشار مقالات پذیرفته‌شده در مجلات «فرهنگ و ارتقاء سلامت» و «سلامت معنوی» (پس از اعمال اصلاحات موردنیاز)

برنامه اصلی همایش:

۱. افتتاحیه: رئیس محترم فرهنگستان علوم پزشکی و رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قم
۲. قرائت پیام رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران
۳. ارائه گزارش همایش: دبیر محترم علمی همایش
۴. سخنرانی‌های روز افتتاحیه:
 - وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - وزیر محترم آموزش و پرورش
 - رئیس محترم سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
 - رئیس محترم دانشگاه فرهنگیان

- رئیس محترم سازمان صدا و سیما
- دبیر شورای عالی و رئیس مرکز ملی فضای مجازی
- رئیس محترم مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
- رئیس محترم پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی (گزارش محتوایی کلان‌پروژه و سند ملی سلامت معنوی اسلامی)
- ۵. ارائه مقالات برگزیده در میزگردهای تخصصی
- ۶. ارائه مقالات مورد تأیید به صورت پوستر
- ۷. اختتامیه

تذکرات:

۱. مدیریت میزگردهای تخصصی با اعضای کمیته علمی همایش است، لیکن محورهای هشت‌گانه همایش، به ترتیب، با مشارکت فعال دستگاه‌های زیر، تأمین محتوا خواهد شد:
 - محور اول: مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)
 - محور دوم: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
 - محور سوم: سازمان صدا و سیما
 - محور چهارم: وزارت آموزش و پرورش
 - محور پنجم: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و دانشگاه فرهنگیان
 - محور ششم: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - محور هفتم: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بقیه الله (عج) و شورای عالی فضای مجازی
 - محور هشتم: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بقیه الله (عج) و سازمان صدا و سیما
۲. مقالات همایش، هم به صورت سفارشی و هم در قالب فراخوان عمومی دریافت خواهند شد.
۳. هر میزگرد تخصصی، عهده‌دار یک محور اصلی همایش و حاوی دو ارائه مقاله خواهد بود.
۴. در انتهای هر میزگرد تخصصی، پرسش و پاسخ (به صورت کارگاهی و حتی المقدور با طرح مباحث چالشی) انجام خواهد شد.

۵. به جهت لزوم بهره‌گیری همه شرکت‌کنندگان همایش از مباحث میزگردهای تخصصی، میزگردها به صورت متوالی و در سالن اصلی برگزار می‌شوند.

برنامه‌های جنبی همایش:

۱. برگزاری ماهانه یک "پیش‌نشست علمی" در موضوع محورهای هشت‌گانه همایش، در دانشگاه‌ها و مؤسسات مرتبط، با حضور جمع محدودی از متخصصان هر محور، و ارائه نتایج آن در روز همایش
۲. تجلیل از یک استاد چهره سلامت معنوی اسلامی در عرصه علوم پزشکی کشور
۳. توزیع کتاب مجموعه چکیده مقالات همایش به مدعوین
۴. توزیع جزواتی در موضوعات مرتبط با همایش به مدعوین
۵. توزیع شماره‌های مرتبط «مجله فرهنگ و ارتقاء سلامت»، «مجله سلامت معنوی»، و «درسنامه آشنایی با سلامت معنوی اسلامی، ویژه آموزش عالی سلامت» به مدعوین
۶. پخش نماهنگ‌های تصویری و پویانمایی‌های تهیه‌شده توسط فرهنگستان با همکاری دیگر دستگاه‌ها در موضوع سلامت معنوی اسلامی

امور اجرایی، تبلیغی و رسانشی همایش:

۱. تشکیل «کمیته اجرایی» (با مسئولیت دکتر سیاوش لاجرودی) به منظور هماهنگی کلیه امور اجرایی همایش و تجمیع و ارائه سوابق
۲. تشکیل «کمیته رسانه» (با مسئولیت دکتر حسام‌الدین ریاحی) به منظور تبلیغات هدفمند همایش
۳. تشکیل «کمیته انتشارات» (با مسئولیت دکتر سیامک مختاری) به منظور تهیه جزواتی در موضوعات مرتبط با همایش توسط اعضای گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان
۴. تهیه اعلان (پوستر) فراخوان مقالات همایش
۵. تهیه بنر، تیزر، کلیپ تصویری و ... در رابطه با موضوع همایش
۶. مکاتبه با رسانه ملی و خبرگزاری‌های مرتبط جهت اطلاع‌رسانی و پوشش خبری همایش
۷. برگزاری کنفرانس خبری با حضور رئیس و دبیر علمی همایش و نیز دبیر تخصصی میزگرد اول و دوم

۸. تهیه ویژه‌نامه (حاوی چند یادداشت و مصاحبه با استادان کشور در موضوع همایش) جهت توزیع در همایش

۹. ایجاد «میز رسانه» در محل برگزاری همایش، جهت فعالیت‌های تبلیغی و رسانی

و در صورت امکان:

- برگزاری «جشنواره هنر معنوی» توسط سازمان صدا و سیما (با موضوع تولید اطلاع‌نگاشت، وب‌آوا، نماهنگ تصویری، پویانمایی، فیلم کوتاه و ...) و تقدیر از ۳ هنرمند آثار برتر.

تهیه و تنظیم:

گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران